

Categorie 6

MAATSCHAPPELIJK WELZIJN

ACHTER DE SPIEGEL

Ton Koole, Nederland, 1987, 30 minuten, video.

Centraal in deze documentaire staat Elly Hoogeveen, geestelijk raadvrouw, die al twaalf jaar werkt in het brandwondencentrum in Rotterdam. Ze heeft dagelijks omgang met vaak ernstig verminkte patiënten die niet of nauwelijks kunnen accepteren wat er met ze gebeurd is. Er zijn patiënten bij, die niet meer verder willen leven. In een kringgesprek met verpleegkundigen komt dit aan de orde en wordt besproken of de behandeling al dan niet moet worden voortgezet. In het tweede gedeelte van de film spitst het verhaal zich toe op twee mensen: een ernstig aan het gezicht verminkte vrouw en een door brandwonden aan zijn lichaam getroffen man, die regelmatig door Elly thuis worden bezocht. Ze vertellen over hun ervaringen in het ziekenhuis en vooral de periode daarna; de confrontatie met zichzelf en met hun omgeving. Elly probeert ze daarbij te helpen en door de regelmatig terugkerende gesprekken hun gevoelsleven te evalueren.

Trefw.: trauma/ emoties

ALLES GOED THUIS?

Jef van der Heijden, Nederland, 1985, 33 minuten, video.

"Alles goed thuis" is een op video overgeschreven diaserie over mensen met emotionele of psychische problemen die om hulp aankloppen bij het maatschappelijk werk. Uitgangspunt vormden de (authentieke) gesprekken van maatschappelijk werkers/sters met verschillende cliënten, uiteenlopend van iemand met alcoholproblemen, een overspannen moeder die de kinderen niet meer aan kan, een alleenstaande oudere vrouw die hulp nodig heeft, een gezin dat uit huis gezet is, iemand met relatieproblemen, tot iemand met vage (psychosociale) klachten. Een aantal niet geheel toevallige praktijkvoorbeelden, waarbij wordt aangegeven hoe het maatschappelijk werk daarop inspeelt: ofwel door zelf direct hulp te verlenen of door de hulpvragen door te verwijzen naar de juiste instantie.

Trefw.: maatschappelijk werk/ hulpvraag en -aanbod

DE ARME KANT VAN AMSTERDAM

Ton Panken en Jan van Schaik, Nederland, 1990, 35 minuten, video.

'Amsterdam heeft 't' is de slogan waarmee toeristen naar Amsterdam worden gelokt. 'Maar niet voor iedereen', zo voegt een van de geïnterviewden in de film er cynisch aan toe. Want achter de mooie trapgevels is er ook een ander beeld van Amsterdam. Van mensen die zich geen rondvaart kunnen permitteren, omdat ze net genoeg hebben voor één strippenkaart per week. Langdurig werklozen, WAO-ers, AOW-ers en bijstandstrekkers. Mensen die vaak veel hebben moeten inleveren en die met moeite het hoofd boven water kunnen houden.

De film concentreert zich op drie van deze mensen. Een langdurig werkloze man die na veertig jaar werken nu, zoals hij het zelf noemt, op een minimum zit. Een oudere vrouw die van de WAO in de AOW terecht kwam en daardoor opeens vierhonderd gulden minder te

besteden had. En een bijstandsmoeder, die wel wil werken maar die geen baan kan krijgen en dus noodgedwongen is aangewezen op een uitkering. Alle drie zijn ze ontevreden met hun situatie en alle drie zijn ze gevlucht in het vrijwilligerswerk om niet de hele dag thuis te hoeven zitten en het gevoel te hebben dat ze nog iets betekenen voor de samenleving en nog niet helemaal zijn afgeschreven.

Trefw.: welzijnswerk/ deprivatie/ vrijwilligerswerk

DE DUIZENDPOOT

Cees Overgaww en Els Bongers, Nederland, 1989, 40 minuten, video.

"De duizendpoot" is een documentaire over het werk van de gezinsverzorging. Steeds meer zieken willen thuis verzorgd worden en steeds meer ouderen willen zo lang mogelijk thuis blijven wonen. Daarbij hebben ze meestal fysieke hulp nodig. Iemand die boodschappen doet, die het huis schoonmaakt, of die mensen persoonlijk verzorgt. Maar tegelijk ook iemand waarmee een praatje gemaakt kan worden en die vaak het enige contact vormt met de buitenwereld. De film laat daarvan een aantal voorbeelden zien uit de dagelijkse praktijk van het werk van de Stichting Humanitas Gezinsverzorging in Amsterdam. Enkele gezinsverzorgsters worden op de voet gevolgd bij hun doen en laten en aangesproken op hun gevoelens en ervaringen. Ook de hulpvragers komen aan het woord en vertellen over hun motieven om absoluut thuis te willen blijven wonen en de betekenis van de gezinsverzorging voor hen. Het accent ligt daarbij op alleenwonende ouderen. De film eindigt met een protestdemonstratie tegen de lage salarissen in de gezinsverzorging. Want ondanks het feit dat het hier gaat om fysiek zwaar en verantwoordelijk werk, laat de honorering in deze sector zeer te wensen over.

Trefw.: gezinsverzorging/ thuiszorg

DE HELLING

Willem Kroon, Nederland, 1988, 25 minuten, video.

Tegen de achtergrond van een failliete werf speelt zich het verhaal af van een groepje werklozen dat op alternatieve wijze probeert toch min of meer aan het werk te blijven. Hoofdpersoon is John, ex-bedrijfsleider van de werf. Via zijn vrouw, die journaliste is bij de plaatselijke krant, komt John in contact met een groepje idealisten dat op vrijwilligersbasis bezig is met een ontwikkelingsproject voor de derde wereld. Hij ziet wel wat in het project, al was het alleen maar om niet meer thuis de chagrijnige werkloze te hoeven uithangen. Het project is een nieuwe uitdaging en hij weet ook zijn werkloze collega's ervoor te interesseren. Maar het tij keert zich tegen hem als de vrijwilligers erachter komen dat John er eigenlijk alleen op uit is om weer een professioneel bedrijf op te starten.

Trefw.: werkloosheid/ vrijwilligerswerk

HET ZIJN JE BESTE MENSEN

Yvonne Linders, Nederland, 1996, 18 minuten, video.

Dertig procent van het ziekteverzuim en van de gevallen van arbeidsongeschiktheid is terug te voeren op werkstress. Het zijn vaak de meest loyale, de meest betrokken medewerkers die hier mee te maken krijgen. 'Het zijn je beste mensen' behandelt drie voorbeelden van werkstress-preventieprogramma's, die ontwikkeld zijn door de Riagg. Aan de orde komen: a) workshop voor het gehele personeel; b) cursus met open inschrijving; c) incompany-training. Het eerste voorbeeld bespreekt een workshop die door de Riagg georganiseerd werd voor het personeel van een bouwbedrijf. De workshop leert het personeel belastende factoren te herkennen, het verschil te zien tussen stress en prestatie en geeft tips om oorzaken van stress op het spoor te komen. Het tweede voorbeeld bespreekt een Riagg-cursus van tien weken voor werknemers uit verschillende bedrijven die met ernstige stressproblemen thuis zitten. Er

worden hen vaardigheden geleerd om tegen werkstress bestand te raken. Het derde voorbeeld is een 'incompany-training', een cursus voor werknemers die weliswaar aan het werk zijn, maar die op de werkvloer steeds weer in stress-situaties raken. Collega's gaan met elkaar na op welke manier het werk met minder gevaar voor stress kan worden georganiseerd.

Trefw.: werkbelasting/ arbeid/ stress/ preventie

IN ALLE STILTE (VERZWEGEN KINDEREN)

Karin Junger, Nederland, 1996, 70 minuten, Nederlands, video.

'In alle stilte' is een film over een verboden zwangerschap in de jaren zestig. Will van Sebille, inmiddels getrouwd met haar jeugdliefde en moeder van twee dochters, kijkt terug op een moeilijke periode in haar leven, toen ze als meisje van 17 in verwachting raakte van haar vriend Klaas en vervolgens moest 'onderduiken' en haar kind afstaan om haar familie niet te schande te maken. Filmmaakster Karin Junger reconstrueerde deze zwarte periode uit Will's leven, waarbij correspondentie, dagboeken en foto's de verbindende factor vormen met het verleden. In interviews met Will, haar broer Jacq. en psychiater H.F. Heijmans (met C. Trimbos de schrijver van het boek 'De niet-gehuwde moeder en haar kind') wordt een tijdsbeeld opgeroepen van de jaren zestig, waarin vooral in katholieke kringen nogal benepen en afwijzend werd gereageerd op ongehuwd moederschap. In geënceneerde flash-backs zien we hoe Will eerst naar een tante in Zwitserland wordt gestuurd, daarna naar een gastgezin ergens in Nederland, om uiteindelijk 'in alle stilte' te bevallen in een kliniek voor ongehuwde moeders in Leiden. Daar moet ze het kind direct afstaan, omdat dat 'het beste is voor iedereen'. Will heeft er achteraf nog spijt van dat ze toen zo 'laf' is geweest, maar het was toen: kiezen voor kind of familie. Will heeft het er dertig jaar later nog steeds moeilijk mee, zo blijkt wanneer ze weer de plaatsen en de mensen van toen bezoekt. En het verhaal is nog niet rond, want haar dochter is intussen op het spoor gekomen van Will's eerste kind, dat uitzielt naar een ontmoeting met zijn biologische moeder.

Trefw.: ongehuwde moeders/ ongewenste zwangerschap

JOHANNA, PORTRET VAN EEN ALCOHOLISTE

Hans Krikke, Nederland, 1997, 40 minuten, video.

Journalist Hans Krikke maakte deze documentaire over zijn aan de alcohol verslaafde buurvrouw. Mede als gevolg van de drank is zij niet goed meer in staat om voor haar twee kinderen te zorgen; al is zij daar zelf nog niet van doordrongen. De zaak komt in een stroomversnelling wanneer haar kinderen door een brand tijdelijk uit huis worden geplaatst. Johanna voelt dat ze haar kinderen dreigt kwijt te raken en reageert haar woede af op haar omgeving. De toegewezen gezinsvoogd is de gebeten hond, maar ook de filmmaker moet het ontgelden wanneer hij Johanna aanspreekt op haar verantwoordelijkheid. Zij wil en kan niets aan haar situatie veranderen, zo laat ze herhaaldelijk weten. Ze praat wel over afkicken, maar is niet bereid zich daadwerkelijk in een alcoholkliniek te laten behandelen. Bij een gesprek in het Pedagogisch Onderzoeksbureau hoort ze dat haar kinderen definitief naar een pleeggezin gaan. Om onheil te voorkomen worden ze tijdelijk ondergebracht op een geheim adres. De film eindigt drie maanden later met een laatste gesprek met Johanna. Haar kinderen heeft ze sindsdien niet meer gezien en aan haar situatie blijkt niets te zijn veranderd. Hans Krikke schreef over zijn ervaringen met Johanna ook een boek: 'De ontkenning, portret van een alcoholiste', dat onder meer te koop is bij de Jellinek kliniek, afd. preventie (020-5702355).

Trefw.: alcoholisten/ kinderen/ alcoholisme

MANTELZORG : HET SCHORT ERAAN

Jorrit Bouma, Paula van den Berg en Hellen van Veen, Nederland, 1994, 30 minuten, video.

De titel van deze videoproduktie maakt al direct duidelijk waar het over gaat. Het is een met eenvoudige middelen vervaardigde produktie, gemaakt als eindopdracht in het kader van een hogere beroepsopleiding Vrouwen en Welzijnswerk. Uitgangspunt was te wijzen op de zorgwekkend toenemende vraag naar mantelzorg (vrijwillige hulpverlening door familie, bureu of bekenden) als gevolg van bezuinigingen in de professionele hulpverlening, met name de thuiszorg.

Er worden vier voorbeelden uit de praktijk gegeven en becommentarieerd. Een ouderpaar dat de zorg heeft voor hun spastische dochter, een oudere man die het huishouden moet bestieren omdat zijn vrouw hulpbehoevend is, een vrouw die te kampen heeft met de, zoals zij het zelf noemt, 'plotselinge veroudering' van haar man, vermoedelijk een beginnende dementie, en tot slot de vrouw van een nierpatiënt, die wacht op dialyse.

Het belang van mantelzorg en ook de rolverdeling binnen het gezin komen vervolgens uitgebreid aan de orde in gesprekken met een unit-manager uit de gezinsverzorging en een lid van de Emancipatieraad, die tevens wijzen op de groeiende zorgvraag en de tekortschietende professionele hulpverlening.

Trefw.: mantelzorg

METHODIEK BESTOND TOEN NOG NIET

Arjanne Laan, Nederland, 1988, 30 minuten, video.

Jo Fokke en Jaap Klinkenberg zijn twee oudere cultureel werkers. Twee mensen die een belangrijk deel van de voor- en naoorlogse ontwikkeling in het groepswerk, het club- en buurthuiswerk in Nederland hebben meegemaakt. In deze film vertellen ze erover. Over de jeugdleiders van vroeger, vaak voortkomend uit de scouting-beweging en de socialistische jeugdbeweging, en grotendeels in de praktijk gevormd. Want in die tijd waren en nog geen sociale academies. "Methodiek bestond toen nog niet," zo zegt iemand in de film en dat illustreert de gang van zaken in de jaren veertig, vijftig.

De film laat beelden zien van de situatie in de jaren dertig, de crisisjaren, terwijl Jo Fokke vertelt over het jeugdwerk, de 'volksontwikkeling', in die tijd. Na beelden van oorlog en ruïnes komen we in de jaren vijftig met zijn eerste 'volkshuizen', de voorlopers van de clubhuizen. Pas in de jaren daarna werd groepswerk een vak, een onderdeel van het sociaal-cultureel werk. Maar, zo vertelt Jaap Klinkenberg, veel van de ideeën voor het opbouwwerk zijn overgenomen uit Amerika en later aangepast aan de Nederlandse situatie. Tot slot vertellen groepswerkers uit deze tijd over hun ervaringen in de praktijk van nu.

Trefw.: groepswerk/ club- en buurthuiswerk/ geschiedenis

ONS HUIS - EEN BUURTHUIS

Hans Quatfass, Ned., 1980, 32', film.

"Ons Huis", in de Arnhemse wijk Klarendal, is een gewoon buurthuis. Eén van de duizend club- en buurthuizen in Nederland. In die huizen gebeurt veel. Van kleien tot buurtacties, van activiteiten met werklozen tot disco-avonden, voor peuters, kinderen, volwassenen en bejaarden. Gemaakt in opdracht van de Vereniging Gamma.

Trefw.: maatschappelijk welzijn

ONTHEEMD - 1.ONVOLTOOID VERLEDEN

Roy Dames en Jacco Groen, Nederland, 1998, 44 minuten, video.

Deel 1 uit een driedelige serie over dak- en thuislozen. Filmmaker Roy Dames volgde over een langere periode enkele mensen die vaak al jaren op straat leven, trekkend van nachtverblijf naar nachtverblijf en levend van een daklozenuitkering. In deel 1 volgt hij twee

mannen op de voet: Leo, een oudere dakloze, die al eenentwintig jaar langs de weg leeft en Peter, die na lange tijd in de bouw te hebben gewerkt is gaan zwerven na een ernstig bedrijfsongeval. Een maatschappelijk werkster vertelt over het leven dat Leo en Peter leiden, de moeilijke jeugd die er vaak achter zit en soms ook de problemen met alcohol. Peter noemt zichzelf steeds het product van zijn opvoeding, met ouders die in de oorlog zijn overleden, waarna hij in een kindertehuis terecht kwam. Nu woont hij in een tehuis van de Kesslerstichting in Den Haag. Hier probeert men om mensen die altijd op straat hebben geleefd, weer te 'leren wonen'. Peter heeft het er niet gemakkelijk mee en kijkt ook regelmatig met wrok naar zijn mislukte jeugd en mislukte relatie. Hij zit vol opgekropte woede die soms explodeert, bijvoorbeeld wanneer hij met een slok op niet wordt binnengelaten bij het Leger des Heils. Leo is inmiddels op een leeftijd dat hij de koude nachten op straat en het bedelen om een boterham in een klooster zat is. Hij wil een ander leven, in een gewoon huis, in de buurt van zijn dochter die ook een paar jaar op straat heeft geleefd en nu een gewoon leven leidt en haar tweede kind verwacht.

Trefw.: thuislozen/ thuislozenzorg/ resocialisatie

ONTHEEMD - 2. DE GROTE LEUGEN

Roy Dames en Jacco Groen, Nederland, 1998, 42 minuten, video.

Deel 2 uit een driedelige serie over dak- en thuislozen. In dit deel een portret van René, ooit een gewaardeerd docent informatica aan de Universiteit van Amsterdam die door de drank zijn baan, zijn huis en zijn vrouw is kwijtgeraakt. Hij zit al twee jaar in opvanghuis De Gaarshuis en lijkt op de goede weg naar een nieuw leven. Oud-collega's vertellen over zijn kwaliteiten in de academische wereld, terwijl we René - net als vroeger - nog eenmaal les zien geven, maar nu in een lege collegezaal. Twee medewerkers van het opvangtehuis vertellen over de problemen die met drinken samenhangen - eenzaamheid en slecht relaties kunnen aangaan - en de specifieke problemen van René, die volgens hen veel te optimistisch is over zichzelf en zich niet als een alcoholist beschouwt. Wel zegt hij even later dat drank alles kapot heeft gemaakt in zijn leven. Daarna brengt hij een bezoek aan Carré, waar hij ooit in de avonduren werkte als plaatsaanwijzer. In een ontmoeting met zijn oud-collega's, speelt hij weer even de charmante levensgenieter die hij altijd is geweest. Het gaat goed met hem, zo laat hij iedereen graag weten. Maar een half jaar later hangt de vlag er anders bij en is duidelijk dat hij weer aan de alcohol is, al probeert hij het zelf voortdurend te bagatelliseren. En weer een tijdje later is de crisis compleet. Hij wordt door de filmmaker volkomen vervuild en gewond aangetroffen in huis, met de jeneverfles aan zijn mond. Volgens zijn broer is het een wonder dat hij nog leeft. Het is de filmmaker die dan uiteindelijk naar de telefoon grijpt om hulp te zoeken voor René.

Trefw.: alcoholisten/ thuislozen/ thuislozenzorg

OP DE ROL

Anneke Hopmans, Nederland, 1991, 20 minuten, video.

'Op de rol' is een film over de hulpverlening aan probleemgezinnen. Hulpverlening die niet altijd even adequaat en efficiënt is vanwege een gebrek aan coördinatie. Instellingen werken langs elkaar heen en geven soms verschillende adviezen. Binnen het welzijnswerk in Limburg probeert men dit te ondervangen door het systeem van buurtnetwerken, waarbij één persoon als aanspreekpunt fungeert en een coördinerende rol vervult naar het gezin toe. De coördinator probeert over de grenzen van het eigen veld heen te kijken en schakelt zo nodig andere disciplines in om de problemen van het gezin aan te pakken.

In deze film gaat het om een denkbeeldig gezin met twee kinderen, Claudia (11) en Wendy (baby). Er zijn problemen op school met Claudia en ze blijkt ook nog steeds in bed te plassen.

Ondertussen ziet de wijkverpleegkundige ook de opvang van Wendy de verkeerde kant opgaan. Vanuit verschillende invalshoeken (wijkverpleegkundige, huisarts, leerkracht, maatschappelijk werk) wordt de situatie van het gezin geschetst. Na het uitwisselen van ervaringen worden gezamenlijke oplossingen gezocht en duidelijke werkafspraken gemaakt wie wat doet. Zo fungeert het netwerk als een goed sluitend vangnet en wordt voorkomen dat mensen ondanks de vele voorzieningen die er zijn toch tussen de wal en het schip terechtkomen.

Trefw.: maatschappelijke dienstverlening/ probleemgezin/ continuïteit van de zorg

SAMEN WERKEN

Joop Span, Nederland, 1978, 20 minuten, film, huur f.35,-.

"Samen werken" geeft een beeld van de maatschappelijke en persoonlijke problemen die met werkloosheid samenhangen. Getoond wordt hoe deze problemen kunnen worden verzacht wanneer mensen zonder werk de mogelijkheid wordt geboden deel te nemen aan cursussen, werkgroepen en vrijwilligerswerk. Het opzetten van dergelijke projecten wordt besproken, en er worden voorbeelden van gegeven.

De film is primair bestemd voor welzijnswerkers en anderen die in hun werk met werkloosheidsproblematiek geconfronteerd worden, maar hij is ook geschikt voor een geïnteresseerd algemeen publiek.

Trefw.: werkloosheid/ welzijnswerk

SAMEN-WERK, SAMEN STERK

Albertine Pareau-Dumont, Nederland, 1987, 33 minuten, video.

"Samen-werk, samen sterk" is een videoproduktie over eerstelijns hulpverlening aan arbeidsongeschikte Turkse en Marokkaanse migranten. De band heeft een semi-documentair karakter en is gebaseerd op de ervaringen in Amsterdam. In het eerste deel van de film wordt een Turkse WAO-er gevolgd op zijn tocht langs achtereenvolgens zijn huisarts, de maatschappelijk werker, de sociaal raadvrouw, de advocaat en ten slotte de Turkse maatschappelijk werker uit de buurt. De man heeft sterk het gevoel van het kastje naar de muur te worden gestuurd met zijn klachten. In het tweede deel zijn bovengenoemde hulpverleners voor een casusbespreking bij elkaar gebracht, terwijl het derde gedeelte bestaat uit bijeenkomsten van een Turkse WAO-groep. De film besluit met gedeelten uit lezingen en interviews tijdens de conferentie "Mijn gezondheid is als een gebarsten glas", die eind 1985 in Amsterdam werd gehouden. De videoband richt zich in de eerste plaats op de eerstelijns hulpverleners die het meest in contact komen met arbeidsongeschikte migranten.

Trefw.: elgz/ allochtonen/ arbeidsongeschiktheid/ wao/ welzijnswerk

SOMETIME CITY (NIEMANDSLAND)

Joe/Deasy, Frank Lee, Ierland, 1986, 37 minuten, Nederlands ondertiteld, video, (korte speelfilm).

Tegen de achtergrond van armoede, werkloosheid en drugsgebruik speelt zich het verhaal af van een maatschappelijk werker in Dublin, die steeds meer verdrinkt in het werk. Hij heeft te maken met kleiner wordende budgetten en steeds meer administratieve rompslomp. Hij is verantwoordelijk voor de begeleiding van Maria en Peter, een jong stel met twee kleine kinderen dat net een flat toegewezen heeft gekregen in een verpauperde nieuwbouwwijk. De maatschappelijk werker ontdekt dat hij een gemeenschappelijk verleden heeft met Maria en

Peter. Ze hebben jaren in dezelfde buurt gewoond, maar daarna zijn hun levens een totaal verschillende kant opgegaan. Peter kwam in de drugscene terecht en is daar eigenlijk nog steeds niet echt van losgekomen. Het is voor de maatschappelijk werker moeilijk contact met hem te krijgen. Dat lukt beter met Maria, maar door de druk van de omgeving is het moeilijk ook haar vertrouwen volledig te winnen, waardoor beiden eigenlijk niet of nauwelijks te helpen zijn.

Trefw.: maatschappelijk werkers/ Ierland/ druggebruik

DE STRESSFACTOR

Dirk Jan Roeleven, Nederland, 1999, 40 minuten, video.

Een op de tien Nederlanders lijdt aan burn-out als gevolg van een te hoge werkdruk. In deze documentaire staat het computerbedrijf Hewlett-Packard Nederland model voor een nieuwe aanpak, die moet voorkomen dat mensen op hun 50ste opeens 'opgebrand' zijn. Zoals Han Veldkamp, die steeds maar meer ging werken, totdat hij op een dag volledig instortte en nu, tweeënehalf jaar later, nog steeds thuis zit. De bedrijfsarts van HP vertelt dat niet iedereen een burn-out hoeft te krijgen. Dat hangt sterk af van de persoonlijkheid. Een perfectionistische grondhouding en een hoge prestatiedrang werken het in de hand. De film bevat ook twee voorbeelden van onderzoek naar psychische vermoeidheid en werkdruk, onder andere bij vuilnismannen in Zaandam. Theo Meyman (hoogleraar arbeidspsychologie) vult daarbij aan dat 'herstel', dat wil zeggen ontspanning na een intensieve arbeidsperiode, van groot belang is. En dus doen ze bij Hewlett-Packard, een bedrijf waar de werkdruk hoog is, aan bedrijfsyoga, fitness en praatsessies, terwijl er ook ruimte is voor parttime-werken en opfrisverlof. Maar de werkdag van Patrick van de Bergh, netwerk-engineer bij HP, eindigt vaak pas als de 'computerstoring' verholpen is, ook al moet daar een nacht of een weekend voor worden overgewerkt.

Trefw.: stress/ werkbelasting/ burnout/ arbeidspsychologie

VALSE START

Yvonne Linders, Nederland, 1992, 31 minuten, video.

Een documentaire over twee mensen die door de gebeurtenissen van Tweede Wereldoorlog een 'valse start' in het leven hadden. De Joodse Lily de Schaap werd in 1941 geboren. Haar gescheiden moeder werd gedeporteerd en kwam om in Auschwitz. In 1948 werd Lily bij een gereformeerd pleeggezin geplaatst. Haar naam werd veranderd in Lineke Haspels. Haar Joodse identiteit moest zij onderdrukken. Het feit dat er nog familie van haar in leven was werd voor haar verzwegen. Pas na de dood van haar pleegouders in 1991 durfde zij haar echte naam weer te gebruiken. Piet Rebel (de naam is een pseudoniem) is de zoon van een NSB-er. Hij komt uit een gezin van 11 kinderen. Op zijn 13de werd hij geselecteerd voor de Reichsschule für Jungen in Valkenburg. Op dit internaat werden jongens opgeleid tot toekomstig leider van het Groot-Germaanse Rijk. Na de geallieerde invasie werd de school overgebracht naar Duitsland en werden de jongens ingezet aan het westelijk front. Piet Rebel keerde in augustus 1945 naar Nederland terug. Hij werd opgesloten in kamp Amersfoort en daarna in een pleeggezin geplaatst. In 1952 werd het gezin herenigd nadat de vader uit Russische krijgsgevangenschap was teruggekeerd. In 'Valse start' spreken Lily de Schaap en Piet Rebel zich uit over hun verleden, over hoe de dingen verkeerd gelopen zijn, over verlies van identiteit, over schuld en onschuld.

Trefw.: oorlogsslachtoffers/ tweede generatieproblematiek/ oorlog

VERDWAALD

Ireen van Ditshuyzen, Nederland, 1987, 55 minuten, film, video.

Documentaire over daklozen en hun opvangmogelijkheden in Amsterdam. Er werden opnamen en interviews gemaakt in twee huizen van de vereniging HVO (v.h. Hulp voor Onbehuisden): "De Veste" voor mannen, en Vrouwenopvang Roggeveenstraat. Ook werd gefilmd in "'t Hekeltje", een commercieel pension voor daklozen. In zijn algemeenheid wordt een beeld gegeven van de situatie en de opvang van dak- en thuislozen in een grote stad.

Trefw.: thuislozen/ opvangcentra

VRIJWILLIGERSWERK DOOR MENSEN ZONDER BAAN

Joop Span, Nederland, 1979, 5 minuten per deel, film, huur f.35,-. 3 delen (1e deel alleen magn. geluid).

Deel 1 toont hoe vrijwilligers samenwerken bij 'Klusjesdienst De Bever' in Rotterdam, en hoe een jonge vrouw als vrijwilligster meehelpt met het organiseren van activiteiten in een bejaardentehuis.

In deel 2 vertelt een oudere werkloze waarom hij vrijwilligerswerk is gaan doen. Ook zien we een vergadering van een werklozencomité en hoe buurtbewoners als vrijwilliger meehelpten op een kinderbouwspeelplaats.

Deel 3 bevat twee reportages: één over een vrijwilligersgroep die speelgoed maakt voor peuterspeelzalen en één over een experimentele werkplaats waar jeugdige werklozen in tijdelijke loondienst kunnen werken.

Trefw.: vrijwilligerswerk/ werkloosheid

WAT IS MISDAAD?

Hans Quatfass, Nedl., 1980, 35', film.

Intra-psychische conflicten en sociaal-pedagogische factoren liggen ten grondslag aan criminaliteit. De wet noemt een aantal zaken misdaad. De oplossing wordt gezocht in straf. Maar straf-zonder-meer leidt niet tot resocialisatie. De daders beoordelen hun gedrag anders dan de wetgever, en de slachtoffers worden op geen enkele wijze betrokken bij het zoeken naar een oplossing. Mensen die met misdaad worden geconfronteerd bespreken de problematiek in deze film, en ook zijn de daders aan het woord, die over hun motivatie vertellen. Gemaakt in opdracht van de Vereniging voor Reclasseringsinstellingen.

Trefw.: maatschappelijk welzijn/reclassering

WE WETEN HET SAMEN

Frank van Osch en Jan Thijssen, Nederland, 1995, 17 minuten, video.

De ondertitel van deze documentaire is 'Hoe Kruiswerk zelfstandigheid ondersteunt'.

Onderwerp is de hulpverlening van de medewerkers van het Kruiswerk aan zelfstandig wonende ouderen en aan gehandicapte bejaarden. In 'We weten het samen' zien we hoe de verzorging van meneer en mevrouw Tops en van de alleenstaande mevrouw Ploegmakers door hulpverleners van het Kruiswerk ter hand wordt genomen. Zowel het echtpaar Tops als mevrouw Ploegmakers willen absoluut zelfstandig blijven wonen. De hulpverleners vertellen over de manier waarop zij inspelen op de noden van deze bejaarden en hoe zij voortdurend de zorg bijstellen. Een zorg die er steeds op gericht is de zelfstandigheid van de ouderen te stimuleren, met ondersteuning van het Kruiswerk en de Thuiszorg.

Trefw.: kruiswerk/ thuiszorg

WERKLOOSHEID ONDER SCHOOLVERLATERS

Joop Span, Nederland, 1978, 5 minuten, film, huur f.35,-.
Magn. geluid.

In deze film worden enkele aspecten van werkloosheid onder schoolverlaters belicht. De film begint met een fragment van een theaterprogramma over werkloosheid. Dan volgen een reportage over het functioneren van het arbeidsbureau, een interview met een werkloze schoolverlaatster en een reportage over een Groningse groep die een videoprogramma maakt over schoolverlaters.

Trefw.: jeugdwerkloosheid

HET ZERE BEEN

Boud Smit, Nederland, 1974, 45 minuten, film, huur f.35,-.
"Het zere been" is gebaseerd op een voorval waarbij een arbeider in zijn werksituatie een been breekt. Als het been genezen is blijft de man pijn voelen. Diepgaand medisch onderzoek brengt geen oorzaak aan het licht, maar bij 'doorlichting' in psychische zin blijkt, dat de man moeilijkheden thuis en op zijn werk heeft, die hem in het ziekenhuis niet bedreigden. Het been had een functie: de stoornis hield hem buiten de conflicten. Trefw.: relatieproblemen/ psychosomatiek

ZORG EN PIJN, TOCH HELPT GEEN MEDICIJN

Romanina Mandricard, Nederland, 1989, 45 minuten, video.

Net als de videoproductie 'Mijn maag is als een steen van angst' handelt 'Zorg en pijn, toch helpt geen medicijn' over psychosomatische klachten bij migranten. De vorm waarin dit onderwerp wordt aangesneden is die van een klein, eenvoudig verhaaltje over een man die al twintig jaar in Nederland woont, voortdurend moe en geïrriteerd is, veel maagpijn heeft en bij wie de dokter geen duidelijke oorzaken voor deze lichamelijke stoornissen kan ontdekken. Medicijnen helpen hem daarom ook niet. De Nederlandse dokter verwijst hem ten slotte naar een allochtone maatschappelijk werker. Hij kan zijn zorgen over de toekomst en over zijn kinderen uitgebreid bespreken en dat heeft duidelijk een bevrijdende werking. De sfeer thuis verbetert zienderogen, zijn pijnklachten en vermoeidheid worden minder. De film wil vooral het belang van het gesprek, het uitspreken van problemen en zorgen, ook binnen het gezin, benadrukken. 'Zorg en pijn, toch helpt geen medicijn' is uitgebracht in een Turkse en een Marokkaanse versie, allebei met Nederlandse ondertiteling.

Trefw.: *allochtonen/ maatschappelijk werk/ psychosomatiek*

